

»Obulimi obugattiddwamu embaata | Lima omuceere ogulundiremu embaata«

Obulimi obulimu okulima omuceere n'okulunda embaata nkola eteriimu kukozesa bintu bikolerere, etwala ssente ntono eziteekebwamu era enkola nga ekintu ekirala mw'oyinza okuggyga ensimbi. Nga osazeewo okugatta obulimi bw'omuceere n'okulunda embaata, obeera oyamba bikwetoolodde eby'obutonde.

Okutandika obulimi bw'omuceere n'okulunda embaata, weetaaga bino wammanga; obubaata obuto kikumi mu ataano ku bisatu buli yiika kkumi na nnya, awalungi awava amazzi, emizingo gy'obutimba ebiri n'ekitundu obuweza obugazi bwa mmita enkumi nnya, waya esiba nga ezitowa kitundu kya kkiro, amabanda okukola ng'enkondo, ekiyumba ky'embaata, omuntu avunaanyizibwa ku mazzi oba ebyuma ebigabunyisa wamu n'ekifo w'okuliza obubaata obuto. Enkuza ennungi ey'obubaata, ekiyumba ekirungi, endya ennungi, okwetolooza obukutiya ku biyumba by'embaata olweggulo wamu n'okuteekawo amazzi agamala okuleetera enkola okukola. Mu nkola eno, embaata enkulu zikola bulungi nnyo mu kugimusa ettaka ate obubaata obuto bulungi mu kutangira ebitonde ebyonoona ebirime.

Ebibeera mu nkola eno

Enkola eno erimu ebintu mukaaga, ekisooka ky'ekiyumba ky'embaata ekirina okubeera ekigazi obulungi era nga tekiriimu bisolo bizirya. Teekamu amabanga embaata enkazi mwe zisobola okubiika era ekiyumba kirina okubeera nga kisitufumu ate nga wansi waaliriddwa ensekeseka omuvudde omuceere.

Ekintu ekyokubiri we wantu w'oggya embaata, mu ekyo nti

obubaata obuwezezza ennaku kkumi namunaana butambuzibwa okutwalibwa we bulina okukulizibwa. Kirungi nnyo okutuusa obubaata mu kiseera okusimbuliza omuceere nga kutandika okwewala akatyabaga k'obubaata okufa.

Ebibeera eby' ennyongereza

Okuteekerateekera embaata kulimu okutegeka obubaata we bukulira nga wabikkiddwa obukutiya n'ettaala ey'amasannyalaze mu makkati. Okuteekawo akatimba wamu n'ebyo ebyetaagisa era ebiyambako by'ebibeeramu ebisembayo era muno mulimu okuwa amabanga ga mmitta nnya ku ttaano mu muceere ogwakasimbulizibwa obubaata bugumanyiire.

Manyiiza obubaata ennimiro y'omuceere okumala eddakiika ttaano ku kkumi. Buleke bukale nga obuwa essaawa ssatu ku ttaano olwo obuteerewo emmere. Ng'obubaata bukalidde ddala, bute bugende mu muceere okumala essaawa bbiri ku ssatu.

Endiisa n'endabirira

Embaata sirina okuweebwa emmere emirundi ebiri mu lunaku, ku makya nga tonnazita ne mu ttuntu kkiro bbiri ez'emmere y'obubaata ey'ekika kya chick booster. Mu wiiki ezisooka essatu, bulina okulya emirundi esatu mu lunaku mu bungi bwa kkiro emu ey'emmere y'obubaata obuto buli lunaku. Okutabula emmere gye bawa embaata ezirundibwa nga za kutunda wamu ne ccacu wa kasooli n'omuceere mu wiiki eyookuna kiziteekateeka okulya ebika by'emmere ebirala.

Entambula y'embata mu kuwuga wamu n'emimwa gyazo nga gikoona ku ndu z'omuceere kitumbula enkula y'omuceere ne kiguleetera okubaza obutabi obungi okuli omuceere ogulabika obulungi.